

Kære POV-læser - har du mulighed for at støtte os?

POV er et uafhængigt non-profit medie, der er åbent for alle og støttet af vores læsere.

Vi vil ikke lukke vores indhold inde bag en betalingsmur.

Hvis du har mulighed for at støtte POV med et fast månedligt beløb, kan du hjælpe os med fortsat at udkomme.

Det kan du nemt og direkte med Visa eller Mastercard ved at klikke her:

50 kr./md.

100 kr./md.

☰ Menu

POV. INTERNATIONAL

NYE STEMME, SYNSPUNKTER OG JOURNALISTIK - ONLINE HVER DAG - UGEBREV HVER FREDAG

Sikker, sober og sproglig smuk udlægning af Irans moderne historie

af Lauritz Korfix Schultz

POV International anvender cookies til at optimere oplevelsen på siden og til at indsamle statistikker. [Indstillinger.](#)

Jeg accepterer

de dele af landets historie, der normalt ikke er en del af den danske presses dækning af landet. Præmissen for bogen er at oplyse, ikke at tage stilling, og, skriver Lauritz Korfix Schultz, det er en fornøjelse at læse en historisk bog, hvor der er arbejdet med sproget.

Forfatteren til bogen *Irans moderne historie*, ph.d. ved Københavns Universitet, Rasmus Christian Elling, mener, at den danske mediedækning af Iran har været for overfladisk. Vel er nysgerrigheden stor, men dybden mangler, skriver forfatteren. Det har aldrig været forskningens opgave at konkurrere med mediernes udlægning af landes historie, men Ellings nye bog kan i høj grad være med til at nuancere det meget ensidige billede af Iran, som forfatteren har ret i, at medierne formidler.

Dermed tegner Elling selv præmissen for denne bog – at oplyse – ikke at tage politisk stilling. Elling bidrog i fjor til bogen *Iran i historiens søgelys*, der går længere tilbage i landets historie, end hvad der er tilfældet for denne bog. Forskellen på de to værker om det store land er, at Elling på næsten 350 sider går i dybden med landets moderne historie, som titlen også angiver, hvad der selvsagt ikke er plads til i et kapitel i en antologi af forskere, der forsøger at omkrænse hele den iranske historie. Er der så brug for en bog dedikeret til Irans moderne historie? Ja! Men det afholder ikke Elling fra at indlede med en leksikonagtig gennemgang af landets opståen. Meget faktatungt, men nødvendigt for bogens i øvrigt valgte fokus.

Rasmus Christian Elling skriver, at nogen ser Iran som “roden (...) til Mellemøstens blodige konflikter.” Mens “andre ser Iran som en pragmatisk, men dæmoniseret aktør, som rummer nøglen til løsningen af Mellemøstens problemer.” Sondringen er relevant, men bogen giver ikke et entydigt svar på, hvad der er rigtigt og kloget nok, for svaret afhænger i høj grad af, hvem man spørger.

“

Forfatteren viser, at islam og modernisme forsøger at gå hånd i hånd blandt andet i 1970'erne. Det giver stof til eftertanke også med henblik på den danske presses noget ensidige dækning af Iran som et forstokket land

---

modernisering, og at der er en kamp mellem modernitet og islam. Fx viser forfatteren, at islam og modernisme forsøger at gå hånd i hånd blandt andet i 1970'erne. Det giver stof til eftertanke også med henblik på den danske presses noget ensidige dækning af Iran som et forstokket land. Ved at studere Irans historie får man en fornemmelse for, at præstestyret ikke altid har haft den magt, de har i dag.

Litteraturens vigtige rolle

Elling mener, at danske medier kun har været optaget af den iranske revolution i 1979, når journalistikken har haft ambitioner om at dykke ned i landets historie. Denne bog giver fin anledning til at lægge revolutionsåret lidt på hylden og fokusere på de andre interessante perioder i det store land i Mellemøsten. Det er fx en klar styrke ved bogen, at den trækker så kraftigt på litteraturens betydning for Irans historie.

“

Elling mener, at danske medier kun har været optaget af den iranske revolution i 1979, når journalistikken har haft ambitioner om at dykke ned i landets historie

---

I kapitel otte skrives om den nok mest kendte kvindelige digter fra Iran, Forugh Farrokhzad. Hendes poesi læser Elling forbilledligt ud fra landets politiske klima. Elling tager sine forbehold og gør gendrivelsler, men lægger ikke skjul på, at Farrokhzads digtning kan forstås ud fra landets politiske udvikling. Det viser, dels at en historisk bog kan bygge på andet end et økonomisk og politisk fokus, dels at litteratur siger meget om, hvad der er vigtigt i et samfund.

Den der smører godt, kører godt

Bogen har dog blik for andet end kunsten i samfundet: Olien er et centralt og uundgåeligt tema, som har haft en stor betydning for det iranske samfund. Råstoffet har på en og samme tid svækket iranernes selvstændighed på grund af voldsom interesse fra først Storbritannien og siden USA, men har også været med til at modernisere landet. Jeg hæfter mig særligt ved olien, blandt andet fordi det er et godt eksempel på Ellings velsmurte pen. Han skriver godt og er bevidst om sprogets

---

POV International anvender cookies til at optimere oplevelsen på siden og til at indsamle statistikker. [Indstillinger.](#)

Jeg accepterer

et nyt, hensynsløst globalt magtspil, smurte korrupsionsmaskineriet i det iranske samfund og pumpede energi ind i nye former for diktatur.”

Det er en fornøjelse at læse en historisk bog, der har arbejdet med sætningerne. Jeg har læst utallige historiske bøger, hvor stoffet i sig selv har været interessant, men den sproglige formidling har haltet. Det er bestemt ikke tilfældet for *Irans moderne historie*. De enkelte tastefejl skulle selvsagt have været undgået, men det ændrer ikke ved, at værket i sin seriøsitet giver viden om et land, der har betydet meget for Sovjetunionen, England og USA.

Den ariske drøm

Særligt interessant er også det store fokus på Reza Shahs tid, der regerede landet i 1920'erne og 30'erne, hvor Iran gennemgik hastige forandringer blandt andet i form af et veludviklet jernbanenet, en generelt øget infrastruktur og massiv urbanisering. Reza Shah gik ind for sekularisering, fik lavet koranskoler om til folkeskoler og troede meget på den moderne videnskab, men holdt også befolkningen i et jerngreb. Han ville gøre Iran til en samlet kultur af loyalitet overfor shahen, staten og nationalismen. Mangfoldigheden skulle væk i form af sekterisme og regionale forskelle.

Tiden i 1920'erne fortæller om et ambitiøst Iran, hvor det lå den nye shahs inderkreds meget på sinde at lægge vægt på “en ny ide om iranskhed og udbrede den som nationalidentitet”, som Elling formulerer det. Vanvittigt interessant er også, at man i bestræbelserne på at ensrette befolkningen under Reza Shah var meget forhippet på at sige, at iranere var den ariske race, som man kender det fra Nazityskland. Det efterlod blot det forklaringsproblem, at iranere jo var mørke i huden – men det kunne man bruge som argument, skriver forfatteren – iranerne mente, at man var blevet “besudlet af andre, mørkere racer igennem århundreders invasioner, voldtægter og fornuftsægteskaber.”

Den ariske myte var et godt værktøj til at fremme ensretningen i Iran. Det fortæller om et Iran i 1920'erne, der havde ambitioner om at blive moderne, men samtidig holdt sin befolkning i et jerngreb i form af formynderi, censur, ekspropriering og ensretning.

“

men samtidig holdt sin befolkning i et jerngreb i form af formynderi, censur, ekspropriering og ensretning.

Bogen er også betimeligt komponeret. Ellings store faglighed gør, at han ubesværet kan springe i tid, når der er emner (fx olie) der fortjener kapitlets udelte opmærksomhed. Vi læser eksempelvis, at briterne drev rovdrift på den iranske olie og iranerne blev snydt på groveste vis af de for briterne yderst gunstige aftaler. Her er det en styrke og begrænsning ved bogen, at Elling begrænser sig til det iranske perspektiv. Vil man vide, hvorfor briterne havde så store interesser i Iran, må kaste sig i grams på den udførlige litteraturliste, der med garanti kan pejle én i retning af relevant litteratur.

Irans moderne historie vinder altså ved den stærke faglighed og den gode formidling. Men med layoutet kunne man godt have sat flere sejl til.

Jeg ved ikke, om spritduplikatoren har været på overarbejde, for alle højresidernes bogstaver er en anelse slørede. Det giver en fornemmelse af, at man har drukket en stærk IPA-øl, inden man går i gang med læsningen. Jeg håber, at det blot er mit eksemplar, der fremstår sådan. Og hvorfor det samme kort af Iran både skal være på forsidens inderflap og bagsidens ditto er dobbeltkonfekt, jeg heller ikke kan se meningen med.

Rasmus Christian Elling – Irans moderne historie. 336 sider, 299,95 kr. Gyldendal. Bogen er udkommet.

Foto: Den iranske leder Reza Shah (tv.) sammen med den tyrkiske leder Kemal Atatürk (th.), som Shah var inspireret af.

FACEBOOK

TWITTER

LINKEDIN

PINTEREST

TAGS:

IRAN

RASMUS CHRISTIAN ELLING

DU KAN MÅSKE OGSÅ VÆRE

POV International anvender cookies til at optimere oplevelsen på siden og til at indsamle statistikker. [Indstillinger.](#)

Jeg accepterer